

ÖN LİSANS VE LİSANS MEZUNU ÖĞRENCİLERİN FUTBOL TAKİP DÜZEYLERİ

FOOTBALL FOLLOW-UP LEVELS OF ASSOCIATE AND UNDERGRADUATE STUDENTS

Doç.Dr. Oğuzhan ALTUNGÜL

Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ/Türkiye
0000-0002-2572-7324

Prof.Dr. M. Fatih KARAHÜSEYİNOĞLU

Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Elazığ/Türkiye
0000-0001-9554-9263

Mesut BULUT

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ/Türkiye
0000-0003-0789-0969

Cite As: Altungül, O.; Karahüseyinoğlu, M.F. & Bulut, M. (2021). "Ön Lisans Ve Lisans Mezunu Öğrencilerin Futbol Takip Düzeyleri", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(52): 3097-3103.

ÖZET

Çalışmamız 2021 yılında Elazığ ilinde ön lisans ve lisans mezunu bireylerin futbol takip düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmaktadır. Çalışmanın evrenini 2021 yılında Elazığ ilinde ön lisans ve lisans mezunu bireyler oluştururken, örneklemini ise Elazığ ilinde ön lisans ve lisans mezunu 219 futbolsever üzerinden rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan katılımcıların demografik bilgilerini belirlemek amacı ile kişisel bilgi formu ve bireylerin futbol takip düzeylerini belirlemek amacıyla katılımcılara takip düzeyleri ile ilgili bilgiler verildikten sonra görüş anketine verilen cevaplar dikkate alınarak, yüzde, frekans ve chi kare analiz tablolarından yararlanılmıştır.

Katılımcıların çoğunluğu (% 43,4) kendilerini taraftar düzeyinde futbolla ilişkilendirirken, % 28,3 ü ise seyirci ve fanatik olarak kendini görmektedir. Erkeklerin 38,6 kendilerini fanatik olarak tanımlarken kadınların % 48,3'ü kendilerini taraftar olarak görmektedirler. Bireylerin futbol maçlarını nasıl takip ettiklerine bakıldığında seyircilerin %50'si gazete, TV ve internet üzerinden, taraftarların 32,6'sı gazete, TV ve internet üzerinden ve şifreli kanaldan ve özet ve yorumlardan, fanatiklerin 37,1'i ise şifreli kanaldan takımlarını takip ettikleri görülmüştür. Takımın yenilgisi halinde fanatiklerin seyirci ve taraftarlara göre daha fazla üzüldüğü, seyircilerin (88,7) ve taraftarların (88,4) spor dışı kanalları tercih ettiği, fanatiklerin (54,8) ise daha çok spor kanallarını tercih ettikleri görülmüştür.

Çalışmamızın sonucunda kadınlar ve erkekler arasındaki ilişki; taraftarlık, seyircilik, fanatiklik sıralaması ile azaldığı ve erkeklerin daha çok fanatik, kadınların ise daha çok taraftar olduğu görülmüştür. Seyirci, taraftar ve fanatik tabiriyle kendilerini adlandıran bireylerin futbol maçlarını nasıl takip ettiklerine bakıldığında seyircilerin ve taraftarların gazete, TV ve internet üzerinden fanatiklerin ise şifreli kanaldan takımlarını takip ettikleri görülmüştür. Takımın yenilgisi halinde fanatiklerin seyirci ve taraftarlara göre daha fazla üzüldüğü, seyirci ve taraftarların spor dışı kanalları tercih ettiği fanatiklerin ise spor kanallarını tercih ettikleri görülmüştür. Katılımcıların futbol takip düzeylerinin çoğunlukla taraftarlık düzeyinde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Seyirci, Taraftar, Fanatik.

ABSTRACT

Our study is carried out in order to determine the football follow-up levels of individuals with associate and bachelor' s degrees in Elazig in 2021. While the universe of the study consisted of individuals with associate degree and bachelor' s degree in Elazig in 2021, the sample was determined by random sampling method over 219 football fans with associate and bachelor' s degrees in Elazig city.

In order to determine the demographic information of the participants participating in the study, after the personal information form and information about the follow-up levels of the individuals were given to the participants, the percentage, frequency and Chi square analysis tables were used, taking into account the answers given to the opinion questionnaire.

While the majority of the participants (43,4%) associate themselves with football at the supporter level, 28,3% of them see themselves as spectators and fanatics. While 38,6% of men describe themselves as fanatics, 48,3% of women see themselves as supporters. When we look at how individuals follow football matches, 50% of the audience follow their teams via newspapers, TV and the internet, 32,6 of the fans follow their teams via newspapers, TV and internet, encrypted channels and summaries and comments, and 37.1 of the fans follow their teams from the encrypted channel they have been observed. It has been observed that in the event of the team's defeat, the fans are more upset than the spectators and fans, the audience (88,7) and the fans (88,4) prefer non-sports channels, and the fans (54,8) mostly prefer sports channels.

As a result of our study, the relationship between men and women; It has been seen that the number of supporters, spectators, and fanatics decreases with the order of fanaticism and that men are more fanatics and women are more fans. When we look at how individuals who call themselves spectators, fans and fanatics follow football matches, it is seen that spectators and fans follow their teams through newspapers, TV and the internet, while fanatics follow their teams through encrypted channels. It has been observed that in the event of the team's defeat, the fans are more upset than the spectators and fans, the spectators and fans prefer non-sport channels, and the fanatics prefer sports channels. It was observed that the football follow-up levels of the participants were mostly at the level of supporters.

Keywords: Football, Spectator, Supporter, Fanatic.

1. GİRİŞ

Spor bireysel veya takım halinde yapılan, genel anlamda kendi kuralları çerçevesinde bir rekabet ortamı yaratan, beden ve zihnin gelişmesine katkıda bulunan hem eğiten hem de eğlendiren bir uğraştır Kılıçgil, (1985). Spor dalları içerisinde çok önemli bir yere sahip olan futbol, dünya genelinde çok büyük bir kitleye hitap ederek, spor endüstrisinin oluşumuna sebep olmuştur. Spor endüstrisinin gösteri alanları haline gelen stadyumları da yüzbinlerce futbol severi bir araya getirerek toplum psikolojisinin ortaya çıkmasına öncülük etmiştir Üstünel, (2015).

Küresel dünyada eğlence sektörünün en çok tercih edilen enstrümanlarından biri spordur. Futbol spor dalları içerisinde diğer branşlarla kıyaslanmayacak kadar etkili bir hale gelmiştir. Futbol geçmişten bugüne üzerine en fazla konuşulan, medya araçları ve birçok farklı yöntemlerle milyarların takibi haline gelen gözde bir olguya dönmüştür. Gerginlik ve mutluluk kavramlarının en yoğun yaşandığı alan olan futbol, bugünlerde salt oyun olmaktan çıkarak yerel, ulusal ve evrensel gerçekliğe ulaşmıştır Eker, (2010). Sporda tüketici olarak kabul edilen seyirci; spor müsabakalarını izleyen, daha önceden organizesi yapılmamış spor karşılaşmalarının yapıldığı yere katılarak, olayı gören ve buna bazı tepkiler gösteren kişi olarak adlandırılmıştır Çağlayan, (2004). - Ögüt E, (2010). Seyirci ve taraftar genelde birbiriyle aynı kavramlar olarak görülse de, bir sporcuya veya bir takıma ilgi duyan, onları takip eden bireylere taraftar; bir sportif faaliyeti o anda takip eden veya dinleyenlere ise seyirci denir ve bu iki kavramın birbirilerinden farklı kavramlar olduğu söylenmiştir Wann, (1995).

Taraftarlık, spor dünyasının her alanında varlığını sürdürdüğü gibi, futbol alanında çok daha büyük bir yere sahip olmuştur. Her takımda taraftar desteği mutlak bir önem sahiptir ve bu önem oyuncular ve takım yöneticileri tarafından her fırsatta dile getirilir Hunt ve ark. (1999).

Fanatizm ise, siyaset ve spor da dahil pek alanda kendini gösteren davranış biçimidir. Fanatizm kelimesinin Latince de anlamı (tapınak ya da kutsal yer) fanum'dur. Fanaticus, kendini tamamen ve aşırı bir şekilde tapınağa adanmış bireyleri anlatan bir kelimedir. Fanatic sözcüğünün İngilizce anlamı, dinsel çılgın, hayalci ve mantıksız tutkuları olan birey anlamına gelmektedir Fanatic, (2018). Arapça da ise fanatizme karşılık gelen kelimenin anlamı taassuptur, isâbe ve asabe ile aynı kökten gelen sözcüğün kökünde asılmak, kuşatmak, bağlanmak anlamları vardır Karaman, (2018). Türkçe 'de bağnaz terimi ile aynı anlama gelen fanatik; bir düşünce ve inanişâ aşırı derecede bağlı kalıp, bu düşünce ve inaniştan başkasını reddeden mutaassıp anlamında kullanılır Fanatizm, (2018). Fanatizm, bir adanmışlık veya bir bağlanma biçimi olduğu yukarıda verilen tanımlardan da anlaşılmaktadır. Fanatiklik, sözcüğü çok çeşitli açıklamalarla aktarılmaktadır. Bu sebeple futbol fanatiklerine olumlu ve olumsuz anlamlar yüklenebilmektedir. Fanatiklik, bir yönden bir takımı ölümüne sevmeyi ona koşulsuz şartsız bağlı olmayı kabul görürken, öteki yönden de şiddeti içinde barındıran aşırı davranışları kabul edilemez bir çerçevede anlatılmaktadır Kazan, (2009). Futbolu herkesin bir eğlence aracı olarak zevk almak amaçlı heyecanlı bir şekilde takip etmelerini belirtmek zordur. Maddi kazançlar sağlamak gibi farklı nedenlerden dolayı yalnızca takip etmeyi tercih edenler çok az olsa da bunları yok saymak mümkün değildir. Çeşitli şekillerde izlenip, takip edilen tartışmalı bile olsa görsel olarak spor tüketicilerine bir hizmet olarak sunulan ve günler boyu spor medya araçları vasıtasıyla eritilemeyen futbolun görsel güzelliği tartışmasızdır.

Futbolun bu kadar etkili olmasının başlıca nedenlerinden biri takip eden izleyicilerin fazlalığındandır. Spor seyircileri denince en çok akla gelen kitle futbol seyircileridir. –taraftar, fanatik, holigan- sözcükleri futbol ile bir bütün haline gelmiş durumdadır Appelbaum ve ark. (2012).

Spor hizmetinin tüketici kitlesi konumunda olan seyircilik sporla anılan taraftar, fanatik, holigan kavramlarını da genel anlamda kapsamaktadır. Taraftar, fanatik, holigan kelimelerinin anlamları farklı anlamları vardır. Yalnızca seyir etmekten zevk alan ve bu zevki yerine getiren sporseverleri, takımın galibiyetinde sevinen yenildiğinde üzülen takım taraftarı ile aynı kategoriye koymak doğru bir yaklaşım olmayacaktır Ünsal, (2005). Müsabaka oynanırken bazı bireyler heyecandan yerinde duramaz; bazı bireylerin ise yalnızca oyunun seyir zevkinin keyfini çıkarmaya ve oyunun kalitesine odaklanılır. Oyunun kurallarını bilinçli yada bilmeden takip edenler, bazen hakemin kararlarına veya oyuncuların yaptıkları bir takım hareketlere tepkiler gösterebilirler; bazıları da sadece skora yoğunlaştığından dolayı gol anlarına yoğunlaşır. Seyirci olmak taraftarlığa ilk adım atma evresi de diyebiliriz. Galibiyete duyulan sevinç de mağlubiyete duyulan hüznün de çok abartılı bir şekilde olmaz. Ancak taraftar için bu farklıdır, hem galibiyetin hem de mağlubiyetin yarattığı duygu yoğunluğu çok fazladır. Taraftar, takımı yensin veya yenilsin oda sanki kendisi sahada mücadele etmiş, kazanmış gibi sevinir, mutlu olur veya kaybetmiş gibi hüznelenir. Yani taraftar seyirciye istinaden takımına daha gönülden bağlıdır. Taraftar, takımını sadece maç esnasında değil,

günlük yaşamının her anında destekler ve anlatırken, seyirci sadece müsabaka zamanlarında gösterir ve müsabaka dışında normal hayatın akışına devam ederek müsabakada yaşananları unutan topluluk olarak adlandırılır Dikici, (2008).

2. MATERYAL ve YÖNTEM

Çalışmamızın amacını 2021 yılında Elazığ ilinde ön lisans ve lisans mezunu bireylerin futbol takip düzeylerinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Çalışmanın evrenini 2021 yılında Elazığ ilinde ön lisans ve lisans mezunu bireyler oluştururken, örneklemini ise Elazığ ilinde ön lisans ve lisans mezunu rastgele örneklem yöntemi ile belirlenmiş 219 futbolsever oluşturmuştur.

Çalışmaya katılan katılımcıların demografik bilgilerini belirlemek amacı ile kişisel bilgi formu ve Karahüseyinoğlu ve ark. (2015) tarafından hazırlanan bireylerin futbol takip düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmış anket formu kullanılmıştır. Katılımcıların yüzde ve frekans dağılımları belirlemek için betimsel istatistik yönetimi kullanılmıştır. Bu değişkenler arasındaki anlamı bir ilişki var olup olmadığını bulmak için yapılan Khi kare analizlerinin sonuçları dikkate alınmıştır.

3. BULGULAR

Tablo1: Ön Lisans ve Lisans Mezunlarının Futbol Takibine Yönelik İlişki Düzeyleri

Seyirci		Taraftar		Fanatik		Toplam	
n	%	n	%	n	%	n	%
62	28,3	95	43,4	62	28,3	219	100

Katılımcıların çoğunluğu (% 43,4) taraftar düzeyinde futbolla ilişkilendirirken; % 28,3 ü ise seyirci ve fanatik olarak kendini tanımlamaktadır.

Tablo2: Ön Lisans ve Lisans Mezunlarının Futbol Takip Düzeylerinin Cinsiyet Üzerine Yapılan Khi Kare Analizi

	Seyirci		Taraftar		Fanatik		Toplam		Khi
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Erkek	20	28,6	23	32,8	27	38,6	70	32,0	X ² :6,455 df:2 p:0,04
Kadın	42	28,2	72	48,3	35	23,5	149	68,0	
Toplam	62	28,3	95	43,4	62	28,3	219	100	

*p<0.05

Cinsiyet üzerine yapılan futbol takip düzeyine bakıldığında; erkekler (38,6) kendilerini fanatik olarak tanımlarken kadınların % 48,3'ü kendilerini taraftar olarak görmektedirler. Erkekler ile kadınların kendilerini seyirci, taraftar ve fanatik olarak tanımlamaları arasındaki fark yapılan khi kare analizi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı olarak görülmüştür (p<0.05).

Tablo3: Ön Lisans ve Lisans Mezunlarının Futbol Takip Düzeylerinin Maç Takip Durumları Üzerine Yapılan Khi Kare Analizi

	Seyirci		Taraftar		Fanatik		Toplam		Khi
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Stada Girerek	5	8,1	13	13,7	13	21,0	31	14,2	X ² :28,362 df: 6 p: 0,00
Şifreli Kanaldan	8	12,9	20	21,1	23	37,1	51	23,3	
Özet ve yorumlardan	18	29,0	31	32,6	20	32,3	69	31,5	
Gazete, TV, internet	31	50,0	31	32,6	6	9,7	68	31,1	
Toplam	62	28,3	95	43,4	62	28,3	219	100	

Katılımcı bireylerin futbol takip düzeyleri ve durumları farklılık göstermektedir. Kendini seyirci olarak görenlerin % 50'si takımını TV, internet ve gazeteden takip ettikleri görülürken, taraftarların % 32,6'sı takımını özet ve yorumlardan ve gazete, TV ve internet üzerinden takip etmektedir. Fanatik olanların çoğu ise (% 37,1) takımını şifreli kanallar aracılığıyla izlediğini belirtmektedir. Farklı Takip düzeylerine göre takımlarını izleme durumları arasındaki farklılaşma Khi kare analizi göre anlamlıdır (p=0.00< 0.05).

Tablo4: Ön Lisans ve Lisans Mezunlarının Futbol Takip Düzeylerinin Takımları Kaybetmesi Durumunda Yapılan Khi Kare Analizi

	Seyirci		Taraftar		Fanatik		Toplam		Khi
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Çok üzülürüm	8	12,9	21	22,1	35	56,5	64	29,2	X ² :42,577 df: 4 p: 0,00
Üzülür Önemsemem	11	17,7	29	30,5	15	24,2	55	25,1	
Üzülmem	43	69,4	45	47,4	12	19,4	100	45,7	
Toplam	62	28,3	95	43,4	62	28,3	219	100	

Futbol takımının yenilmesi halinde; “üzülmem ” diyenlerin oranı % 45,7 ile yarısına yakını oluştururken çok üzüldüm diyenlerin oranı 29,2, üzüldüm önemsememi tercih edenlerin oranı ise 25,1 olarak görülmüştür. Kendisini fanatik olarak tanımlayanların yarısından fazlası (% 56,5) takımının yenilgisini “çok üzüldüm” olarak yanıtlarken, seyircilerde bu oranın azaldığı(12,9) ve üzüldüm diyenlerin oranı 69,4 olarak en fazla orana sahip olduğu gözlenmektedir. Yapılan analizlerin sonucunda yukarı da takımları kaybettiğinde farklı tepki düzeyleri görülen; seyirci, taraftar ve fanatik olanların arasında yapılan analiz sonucu istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p=0.00 < 0.05$).

Tablo 5: Ön Lisans ve Lisans Mezunlarının Futbol Takip Düzeylerinin Ağırlıklı Seyredilen Programlar Üzerine Yapılan Khi Kare Analizi

	Seyirci		Taraftar		Fanatik		Toplam		Khi
	n	%	n	%	n	%	n	%	
Spor Kanalları	7	11,3	11	21,2	34	54,8	52	23,7	X ² :46,183 df:2 p:0,00
Spor Dışı Kanallar	55	88,7	84	88,4	28	45,2	167	76,3	
Toplam	62	28,3	95	43,4	62	28,3	219	100	

Seyircilerin büyük çoğunluğu (88,7) spor dışı kanalları izlemektedir, taraftarların %88,4’ü yine spor dışı kanalları tercih ederken, kendini fanatik olarak tanımlayanların 54,8’i spor kanallarını izlemeyi tercih etmektedirler ve bunlar arasındaki farklılık istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmamızda Ön lisans ve lisans mezunu bireylerin futbol takip düzeylerini izleyici, taraftar ve fanatiklik oranlarına göre belirlemek ve bu bireylerin futbol takip düzeylerinin, cinsiyet, maç takip şekilleri, takımlarının yenilmesi durumu, ağırlıklı olarak seyredilen programlar arasındaki farkların anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği sonucuna varılması amaçlanmıştır.

Ön lisans ve lisans mezunu bireylerin 43,4’ü taraftar, seyirci ve fanatiklerin oranı ise %28,3 olarak gözlemlenmiştir (tablo 1).

Cinsiyet üzerine yapılan futbol takip düzeyine bakıldığında; erkekler (38,6) kendilerini fanatik olarak tanımlarken kadınların % 48,3’ü kendilerini taraftar olarak görmektedirler. Erkekler ile kadınların kendilerini seyirci, taraftar ve fanatik olarak tanımlamaları arasındaki fark yapılan khi kare analizi sonucunda istatistiksel açıdan anlamlı olarak görülmüştür (tablo 2). Bizim çalışmamızı destekler nitelikte yapılan çalışmaların sonuçlarını irdelediğimizde; Bayram’ın (2011) çalışmasında; futbol takip düzeyi ve taraftarı olduğum takımın lisanslı ürünlerinden satın alırım” ifadesindeki cevaplara baktığımızda anlamlı bir farklılık görülmekte ve kadınların katılım oranları erkeklere göre daha fazla olduğu gözlenmiştir Bayram, (2011). Günay ve Tiryaki’ in (2003) çalışmasında spor taraftarı özdeşleşme ölçeği üzerine yapılan geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasında özdeşleşme durumlarının cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Erkek taraftarların, kadın taraftarlara istinaden takımları ile daha çok özdeşleştiği görülmüştür Günay, (2003). Demirel ve arkadaşlarının “farklı üniversitelerdeki spor taraftarlarının takımları ile özdeşleşme düzeyleri” üzerine yaptıkları çalışmanın sonucunda istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık saptanmıştır Demirel ve Ark. (2007). Yine bizim çalışmamıza benzer diğer bir çalışmada Kılıç (2020)’ın yaptığı futbol taraftarlarının takımlarıyla özdeşleşme düzeyleri ile takımlarına yönelik merak düzeyleri arasındaki ilişki; Samsunspor taraftarları örneğinde cinsiyet üzerine yapılan analizde alt boyutların hepsinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur Kılıç, (2020). Bizim çalışmamızla örtüşmeyen çalışmalara baktığımızda; Karahüseyinoğlu ve ark. (2015) tarafından hazırlanan bireylerin futbol takip düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada erkekler ile kadınlar arasında seyircilik, taraftarlık, fanatiklik sıralaması ile azalarak, cinsiyet üzerine anlamlı bir farklılık bulunamamıştır Karahüseyinoğlu ve Ark. (2015). Güllü ve Güçlü’ nün (2006) taraftar özdeşleşme ölçeği çalışmaları sonucunda kadın ve erkekler arasında taraftarlık açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür Güllü M, (2006). Yine bizim çalışmamıza benzer çalışmalarda Alsarraf (2020)’ın spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin fanatiklik düzeyinin araştırılması (gazi üniversitesi örneği) üzerine yaptığı çalışmada fanatiklik düzeyleri cinsiyet değişkenine göre alt boyutları analizlerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunamamıştır Alsarraf, (2020). Cinsiyet ekseni yapılan futbol ile ilgili çalışmalarda sonuçları her ne kadar farklılık gösterse de kadınların futbola olan ilgileri gün geçtikçe daha da artmaktadır.

Katılımcı bireylerin futbol takip düzeyleri ve durumları farklılık göstermektedir. Kendini seyirci olarak görenlerin % 50’si takımını TV, internet ve gazeteden takip ettikleri görülürken, taraftarların % 32,6’sı takımını özet ve yorumlardan ve gazete, TV ve internet üzerinden takip etmektedir. Fanatik olanların çoğu

ise (% 37,1) takımını şifreli kanallar aracılığıyla izlediğini belirtmektedir. Farklı Takip düzeylerine göre takımlarını izleme durumları arasındaki farklılaşma Khi kare analizi göre anlamlıdır (tablo:3). Analizin sonucunda çalışmaya katılan seyirci, taraftar ve fanatik bireylerin maçları stadyuma gitmek yerine daha farklı izleme ve takip etme yollarını tercih ettikleri ta görülmüştür. Yapılan literatür taramalarında yaptığımız çalışmayı destekleyen çalışmalara rastlanmıştır. Karahüseyinoğlu ve ark.(2015) yaptıkları bireylerin futbol takip düzeylerini belirlemek adlı çalışmada seyirci, taraftar ve fanatiklerin takımını takip durumlarında farklılaşma olduğundan yapılan khi kare analizinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur Karahüseyinoğlu ve Ark. (2015). Alsarraf (2020)'ın spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin fanatiklik düzeyinin araştırılması (gazi üniversitesi örneği) üzerine yaptığı çalışmada maçları takip etme durumu değişkenine göre sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin fanatiklik alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir Alsarraf, (2020). Bizim çalışmamızla benzerlik gösteren bir çalışmada ise, Kılıç (2020)'ın yaptığı futbol taraftarlarının takımlarıyla özdeşleşme düzeyleri ile takımlarına yönelik merak düzeyleri arasındaki ilişki; "Samsunspor taraftarları örneğinde" maçları takip etme durumunda "evden, stadyuma giderek ve maç yayını veren diğer yerler" değişkenleri üzerinden yapılan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur Kılıç, (2020).

Futbol takımının yenilmesi halinde; "üzülmem " diyenlerin oranı % 45,7 ile yarısına yakını oluştururken çok üzülürüm diyenlerin oranı 29,2, üzülürüm önemsememi tercih edenlerin oranı ise 25,1 olarak görülmüştür. Kendisini fanatik olarak tanımlayanların yarısından fazlası (% 56,5) takımının yenilgisini "çok üzülürüm" olarak yanıtlarken, seyircilerde bu oranın azaldığı (12,9) ve üzülmem diyenlerin oranı 69,4 olarak en fazla orana sahip olduğu gözlenmektedir. Yapılan analizlerin sonucunda yukarı da takımları kaybettiğinde farklı tepki düzeyleri görülen; seyirci, taraftar ve fanatik olanların arasında yapılan analiz sonucu istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (tablo4). Karahüseyinoğlu ve ark. (2015)'nın lisansüstü öğrencilerin futbol takip düzeyleri üzerine yaptıkları çalışmada takımlarının yenilmesi durumunda seyircilerin, taraftarların ve fanatiklerin tepki düzeylerinin farklı olduğu sonucuna varılmıştır Karahüseyinoğlu ve Ark. (2015). Yine Karahüseyinoğlu ve ark. (2016)'nın tutuklu ve hükümlülerin futbol takip düzeyleri adlı çalışmada tutuklular ve hükümlülerin tuttukları takımın maçlarını kaybetmesi durumunda futbol takip düzeyleri üzerine gösterdikleri tepkiler arasında istatistiki açıdan anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Seyirci olarak görülen tutuklu ve hükümlülerin bu durumu anlık bir durum olarak kabul ettikleri, taraftarların üzülüp çok önemsemediklerini, fanatiklerin ise bu tür sonuçlar elde edildiğinde çok üzülüp bu durumu çok önemsedikleri görülmüştür Karahüseyinoğlu ve Ark. (2016).

Seyircilerin büyük çoğunluğu (88,7) spor dışı kanalları izlemektedir, taraftarların %88,4'ü yine spor dışı kanalları tercih ederken, kendini fanatik olarak tanımlayanların 54,8'i spor kanallarını izlemeyi tercih etmektedirler ve bunlar arasındaki farklılık istatistiki açıdan anlamlı kabul edilmiştir (tablo 5). Seyirci ve taraftarların geneli spor programlarından çok, farklı TV programlarını tercih ettikleri görülürken; fanatiklerin yarısından fazlası spor programlarını izlediği görülmüştür. Bu da spor programlarının izlenmesi için programlarının kalitesinin artırılması gerekliliğini doğurmuştur. Karahüseyinoğlu ve ark. (2016)'ın tutuklu ve hükümlülerin futbol takip düzeyleri üzerine yapılan çalışmalarında seyirci, taraftar ve fanatik olarak kendini tanımlayan bireylerin daha çok spor/maç programlarını izlediğini ve yapılan analiz sonucunda anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür Karahüseyinoğlu ve Ark. (2016). Şentürk (2007) bireylerin taraftarlık durumlarında spor medya araçları tarafından yapılan spor programlarının etkisinin fazla olduğunu belirtmiştir. Seyirci, taraftar veya fanatik olanların spor programlarını daha fazla tercih etmelerinin normal sayılabilecek bir sonuç olarak görülmelidir Şentürk, (2007). Karahüseyinoğlu ve ark. (2015) lisansüstü öğrencilerine yönelik yaptıkları çalışmanın sonucunda kendilerini seyirci ve taraftar diye tabir eden kişilerin fanatik olduğunu söyleyen bireylere göre spor/maç üzerine yapılan programları daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır Karahüseyinoğlu ve Ark. (2015).

Çalışmamızın sonucunda kadınlar ve erkekler arasındaki ilişki; taraftarlık, seyircilik, fanatiklik sıralaması ile azaldığı ve erkeklerin daha çok fanatik, kadınların ise daha çok taraftar olduğu görülmüştür. Seyirci, taraftar ve fanatik tabiriyle kendilerini adlandıran bireylerin futbol maçlarını nasıl takip ettiklerine bakıldığında seyircilerin ve taraftarların gazete, TV ve internet üzerinden fanatiklerin ise şifreli kanaldan takımlarını takip ettikleri görülmüştür. Takımının yenilgisi halinde fanatiklerin seyirci ve taraftarlara göre daha fazla üzüldüğü, seyirci ve taraftarların spor dışı kanalları tercih ettiği fanatiklerin ise spor kanallarını tercih ettikleri görülmüştür. Katılımcıların futbol takip düzeylerinin çoğunlukla taraftarlık düzeyinde olduğu görülmüştür.

KAYNAKLAR

- Alsarraf A.S.N. (2020). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Fanatiklik Düzeyinin Araştırılması: Gazi Üniversitesi Örneği; Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Appelbaum L. G; Cain M. S., Darling E. F., Stanton S. J., Nguyen M. T. & Mitroff S. R, (2012). What is the identity of a sports spectator? 52 (3): 422-427.
- Bayram A. (2011). Futbol Seyircilerinin Taraftarlık ve Şiddet İfadelerine Yaklaşımlarının İncelenmesi; Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Çağlayan, H.S. & Fişekçioğlu, İ.B. (2004). Futbol Seyircisini Şiddete Yönelten Faktörler. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi:12,ss:127-142 http://www.sosyalbil.selcuk.edu.tr/sos_mak/makaleler/DERG%C4%B012_F.pdf (10.01.2014 tarihinde erişildi).
- Dikici S. (2008). Master's Thesis, Kocaeli University, Institute of Social Sciences, Turkey.
- Demirel M. & Ark. (2007). Farklı Üniversitelerdeki Spor Taraftarlarının Takımları İle Özdeşleşme Düzeyleri Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi Cilt1, Sayı2.
- Eker G. Ö. (2010). Irresistible Charming of the Football, Portrait of Fascinated Supporter, Fanaticism and Besiktas. Milli Folklor Dergisi, 22 (85):
- Fanatic.(t.y.). (2018). Oxford online dictionaries, Erişim Adresi: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/fanatic>.
- Fanatizm. (t.y.). (2018). Türk Dil Kurumu güncel Türkçe sözlük içinde. ErişimAdresi:http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b4dbff418d015.62595902.
- Güllü M & Güçlü M. (2006). Ortaöğretim öğrencilerinin taraftarı oldukları spor takımları ile özdeşleşmelerinin incelenmesi. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla, Özet Kitabı; s: 686-689.
- Günay N. & Tiryaki Ş. (2003). Spor taraftarı özdeşleşme ölçeğinin (stöö) geçerlik ve güvenilirlik çalışması *Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe J. of Spor! Sciences*, 14 (1), 14-26.
- Hunt K.A.; Bristol T. & Bashow R. E. (1999). A Conceptual Approach to Classifying Sports Fan, *Journal of Services Marketing*, Cilt: 13 (6), ss: 439-452.
- Karahüseyinoğlu M. F. & Ark. (2015). Lisansüstü Öğrencilerin Futbol Takip Düzeyleri; *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*; Sayı: 15, , s. 370-377
- Karahüseyinoğlu M. F. & Ark. (2016). Tutuklu Ve Hükümlülerin Futbol Takip Düzeyleri; *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, Cilt:7 S: 2
- Karaman H. (2018). İslâm Tarihinde Mezheb Kavgaları. Erişim Adresi: <http://www.hayrettinkaraman.net/kitap/meseleler/0633.htm>.
- Kazan, B. (2009). Türkiye’de Futbol Fanatizm ve Şiddet, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 103 sayfa, İstanbul.
- Kılıçgil E. (1985). Sosyal Çevre-Spor İlişkileri, Bağırın Yayınevi, Ankara.
- Kılıç A. (2020). Futbol Taraftarlarının Takımlarıyla Özdeşleşme Düzeyleri İle Takımlarına Yönelik Merak Düzeyleri Arasındaki İlişki; *Samsunspor Taraftarları Örneği*; Ordu Üniversitesi Spor Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Ordu
- Öğüt E.G. (2010). Futbolun Dayanılmaz Çekiciliği, Büyülenen Taraftar Portresi, Fanatizm Ve Beşiktaş. *Milli Folklor*, c:22, s:85, ss:173-182.
- Şentürk Ü. (2007). Popüler Bir Kültür Örneği Olarak Futbol, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi; 31(1): 25-41.
- Ünsal A. (2005). Anger of Tribune Community, İletişim Publication, Turkey.
- Üstünel R. & Alkurt Z. (2015). Futbolda Şiddet ve düzensizliğin önlenmesi için 6222 sayılı yasanın getirdiği yeni bir uygulama: elektronik bilet ve yaşanan sorunlar. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 25(2): 141-175.

Wann, D.L. & Branscombe, N.R. (1995). Influence of Identification With a Sports Team on Objective Knowledge and Subjective Beliefs. *International Journal of Sport Psychology*, s:26, ss:551-567.